

Bemutatkozik a Trezor Kiadó

A megalakulás

A Trezor Kiadó 1990-ben alakult egy pedagógus házaspár családi vállalkozásaként, s ma is ebben a formában működik, mindössze két fizetett alkalmazottal, akik könyvet szállítanak, csomagolnak, kezelik a könyvraktárt, kiszolgálják a vevőket. Minden egyéb munkát — beleértve a könyvelést, adóbevallást és a nyomdai előkészítést is — az alapítók végeznek főállású tanári munkájuk mellett. A mindössze 30 ezer forint „kezdőtőkével” induló (ez 1990-ben sem volt jelentős összeg) kiadó fennállásának tíz esztendeje nem tartozik a rendszerváltás utáni korszak vállalkozási sikertörténeteinek a sorába. Voltak jobb és kevésbé jó évek, ám nem következett be látványos növekedés — de zuhanásszerű visszaesés sem, s a csőd, a bukás lehetősége pedig még távoli rémképként sem bukkant fel.

A megalakuló kiadó profilját eleve meghatározta az alapítók képzettsége. Milyen kiadót is alapíthattunk mi, két magyar szakos tanár? Nyilvánvalóan olyat, amely az anyanyelvi, irodalmi és tágabb értelemben a humán műveltséget szolgálja, az iskolában vagy az iskolán kívül. Hatással volt a kiadó történetének alakulására az alapítók „kisiparosi” szemlélete is: mivel elsősorban a könyvcsinálás öröméért vágtunk bele a vállalkozásba, lehetőlegmindent maguk akartunk csinálni, így azután csak olyan kiadványok megjelentetésére vállalkoztunk, amelynél nem szorultunk külső munkatársak szakértelmére. A kiadóval kapcsolatos anyagi aspirációink szerények, s ebből adódóan megvalósíthatók voltak: a tanári fizetés mellé olyan kiegészítő jövedelmet akartunk szerezni, amely lehetővé teszi a méltó és anyagi gondoktól mentes értelmiségi létet.

Tankönyvek

A fentiek alapján teljesen természetes, hogy kezdő lépéseit a Trezor Kiadó a tankönyvkiadás, pontosabban az anyanyelvi tankönyvek kiadásának a területén tette meg. Jelenleg 22 könyve szerepel a tankönyvjegyzéken: ezzel a számmal az ún. „kis kiadók” középmezőnyébe tartozik.

Az 1990-es év „sikerkönyve” Cs. Nagy Lajos *Alapfokú helyesírási gyakorlókönyv* című kötete volt, amely néhány hónap alatt 70 ezer példányban talált vásárlóra, pedig az akkori — még államilag dotált — tankönyvek szokásos árának a többszörösébe került.

A siker titka az volt, hogy a rendszerváltás a társadalom figyelmét a tényleges tudás — tehát nem csak a végzettséget igazoló bizonyítvány — megszerzése felé irányította. A szülők maguk is tenni akartak gyermekük tudásának a növelése érdekében, s ez a könyv jó eszköznél bizonyult erre. Sajtóhirdetéseknél köszönhetően anyukák, nagymamák ezrei rendelték meg telefonon, levelezőlapon a könyvet, s hamarosan a pedagógusok is felfedezték az értékeit.

Az egyedinek indult kötet azóta tankönyvesaláddá bővült. A 3–8. osztályban — tehát hat tanéven át — használható *helyesírási* gyakorlókönyv munkafüzetekkel bővült. Vele párhuzamosan két-két osztály számára nyelvtani gyakorlókönyvek készültek, szintén munkafüzetekkel kiegészülve. A gyakorlatok mintegy felének a megoldása is megtalálható a könyvekben, így önálló — tanári közreműködés nélküli — otthoni gyakorlásra is alkalmasak. Ennek köszönhetően a magyar nyelvtanban kevésbé jártas szülők is tudják gyakoroltatni belőle gyermeküket. A **Cs. Nagy-tankönyvesalád** 13 könyvből, munkafüzetből áll, s az általános iskola végéig elkíséri a tanulót. A népszerű gyakorlókönyvekből, munkafüzetekből eddig közel kétfélmillió példány kelt el.

Míg a **Cs. Nagy-tankönyvesalád** kötetei nem tananyagot, hanem a tananyag elsajátítását, az ismeretek elmélyítését szolgáló gyakorlatokat közölnek, s ezért *bármely tankönyv mellett igen jól használhatók*, az öt kiadványból álló **Magassy-tankönyvesalád** az általános iskola felső tagozata számára komplett tananyagot kínál, még hozzá igen igényes formában. A négy esztendő nyelvtani ismeretanyagát alig másfél száz oldalon, egyetlen kötetben tartalmazó tankönyv egyedülálló módon tárja fel a nyelvi rendszer belső logikáját — a belső összefüggések ismeretében pedig a tananyag könnyebben taníthatóvá és

tanulhatóvá válik. A négy éven át használható tankönyvhöz évfolyamonként egy-egy gyakorlatgyűjtemény társul, amely különösen a szövegalkotási és kommunikációs feladatok vonatkozásában emelkedik ki a tankönyvmezőnyből. Nem elhanyagolható körülmény, hogy *a négy évfolyamra szóló tankönyvkollekció ára alig haladja meg az ezer forintot.*

Az általános iskolából továbblépni kívánó tanulót Tánczos Krisztinának a **Középiskolába készülők! Gyakorlókönyv magyar nyelvből** című kötete segíti igen hatékonyan: mintegy kétszázötven gyakorlatot — köztük kommunikációs, szövegértési feladatokat is — tartalmaz. A gyakorlatok levezetett és elmagyarázott megoldását a könyvtől elkülönülő füzetmellékletben közli a szerző.

A Trezor Kiadó a felsőoktatás számára is kínál kiadványokat — ezek közül a legsikeresebb egyértelműen az A. Jászó Anna által szerkesztett **A magyar nyelv könyve** című kézikönyv. A vaskos kötet eddig *öt kiadásban, 25 ezer példányban kelt el* — a pedagógusképző intézmények szinte mindegyike ezt használja, akárcsak a Hangay Zoltán szerkesztésében megjelent **Magyar nyelvi gyakorlókönyvet** és Cs. Nagy Lajos **Helyesírási gyakorlókönyvét**, mely utóbbinak keresztretjtvényes borítója már jó értelemben vett áruvédjeggyé vált. Népszerűvé vált Szikszainé Nagy Irma **Stilisztika** című felsőoktatási tankönyve is.

Hét esztendő Hegedüs Gézával

Nagy eseményt s egyben az addig végzett munka látványos elismerését jelentette a Trezor Kiadó számára, amikor 1992-ben kapcsolatba került **Hegedüs Gézával**, s az országosan ismert, elismert és kedvelt író a Trezor „házi szerzője” lett, s az maradt egészen 1999 tavaszán bekövetkezett haláláig.

Az együttműködés vele nemcsak zavartalan, hanem mondhatni természetes is volt, hiszen az irodalmi és általában a humán ismeretterjesztés te

kintetében teljesen egyformán gondolkodtunk. Hét esztendő alatt összesen tíz könyvét jelentettük meg, némelyiket több kiadásban is. Ezek a következők: *A költői mesterség, A magyar irodalom arcképcsarnoka I–II., Világirodalmi arcképcsarnok I–II., Az európai gondolkodás története, Magyar századok, A szépirodalom műfajai, Aktuális Aiszkülosz, avagy a színház- és drámatörténet kezdetei, Fontatlanságok, Szóvarázs (Válogatott költemények)* és a posztumusz *A halhatatlan hamisjátékos*.

Büszkék vagyunk rá, hogy a mi ösztönzésünkre megírt *Magyar századok* című „egyszemélyes” történelemkönyvnek a Magvető Kiadó gondozásában megjelentetett német fordítása az 1999. évi Frankfurti Könyvvásáron jelentősen hozzájárult a magyar kultúra hatékony bemutatkozásához.

Reprintek

A rendszerváltást követő könyvtermésben viszonylag nagy súlyuk volt a reprinteknek. A Trezor Kiadó nem vált reprint-kiadóvá, néhány esetben azonban mi is vállalkoztunk a korábbi korszakok egy-egy jelentős könyvének az „újrafelfedezésére”.

A legfontosabb ilyen vállalkozásunk mindenképpen Zsirai Miklós monumentális munkájának, a *Finnugor rokonságunk* című, évtizedek óta nem kapható munkájának a megjelentetése volt. A kötethez Zaicz Gábor írt terjedelmes, száz oldalnyi kiegészítést, amelyben összegezte a finnugrisztikának a Zsirai-kötet első kiadása utáni eredményeit, így naprakész kötetet adhattunk az olvasók kezébe.

Hasonlóképpen fontos, s emellett piaci sikert is hozó reprintünk volt Bárczi Géza *Magyar szófejtő szótár* című könyvének az újrakiadása. A mintegy négyezer magyar szó eredetét a nem nyelvész olvasók számára is érthető, egyszersmind a szerző neve által fémjelzett szakszerű módon megmagyarázó kötet összesen 10 ezer példányban talált vásárlóra.

Sikeres újrakiadásunk volt a kolozsvári Szabó György kétkötetes munkája, a *Mitológiai kislexikon*, amely a szokásos egyiptomi, görög–római stb. anyag mellett Európa kereszténység előtti mitológiájának az anyagát is tartalmazza. Vásárlóra talált továbbá Révay Józsefnek nagy erudícióval, szellemesen megírt, művelődéstörténeti ismeretekkel fűszerezett eredeti hangvétellű nyelvkönyve,

a *Megtanulok latinul* is. Legutóbb Vigotszkij *Gondolkodás és beszéd* című korszakalkotó pszichológiai-nyelvészeti munkájának új kiadását adtuk közre.

Tematikus kalandozások

A Trezor Kiadó kiadványainak a palettája komoly kiadói szakember szemével nézve talán eklektikusnak tűnhet, s nem ok nélkül. Az egy-egy könyv megjelentetéséről való döntésben nem valamilyen elvont profilszemlélet vezérel bennünket, hanem kizárólag az (természetesen az anyagi lehetőségek mellett), hogy valamiért megfog-e bennünket az adott könyv. Ha igen, belevágunk, ha nem, hát nem. Itt gyakorta szubjektív elemek is szerepet kapnak, de ezt nem is akarjuk elkerülni: *szeretni* is akarjuk azt, amit csinálunk, *gyönyörködni* is akarunk benne. *Dilettánsok* vagyunk, a szó eredeti („gyönyörködő”) értelmében. A továbbiakban néhány olyan kötetről teszünk említést, amelyekben különösen örömlőket leltük.

Az első a sorban feltétlenül Kristó Nagy István *A világirodalom története* című kétkötetes, 928 oldalas munkája. Szerb Antal klasszikus műve után ötven esztendővel ő volt az első, aki egyedül vállalkozott évezredek irodalmának a bemutatására. Munkája különösen értékes az utóbbi évtizedek tekintetében, amely időszakról Szerb Antal nem írhatott.

Hangay Zoltán munkája, *A pápák könyve* az egyetlen magyar nyelvű pápalexikon, s e kötetnek köszönhetően a Trezor Kiadó neve felbukkan minden valamirevaló alapbibliográfiában. Örömet szerzett számunkra az is, hogy a Tamási Áron-centenáriumra mi adhattuk ki a Tasnádi Gábor által szerkesztett kitűnő *Tamási Áron emlékkönyvet*, amely roppant érdekes, addig publikálatlan részleteket tartalmazott a nagy író naplójából.

Kiadónk gondozta a Petőfi S. János nevéhez kötődő szövegtani-stilisztikai vizsgálatok eredményeit összegző egyik kötetet, a ***Szövegtan és prózaelemzés***címűt. Teljesen más profilú a Bocskai Veronika által írt-szerkesztett ***Olvass nekem!*** című könyv, amely többek között 500 gyermek- és ifjúsági könyv rövid ismertetésével kíván segítséget nyújtani azoknak a szülőknek és pedagógusoknak, akik olvasóvá akarják nevelni gyermeküket, illetve tanítványukat. Karinthy Frigyes ***Tanár úr kérem*** című művét kétszer is megjelentettük — másodszor Dargay Attilának a mi felkérésünkre készített kongeniális illusztrációival.

Gyakran gondozunk különböző felső-oktatási anyagokat. 1999-ben jelentettük meg a Budapesti Tanítóképző Főiskola tudományos közleményeinek két kötetét, az egyiket ***Gyermek–nevelés–pedagógusképzés***, a másikat ***Filozófia–művelődés–történet*** címmel. 2000 őszén adtuk ki a ***Régi új retorika*** című kötetet, amely az ELTE Tanárképző Főiskolai Karán rendezett szónokverseny és retorikai tudományos konferencia anyagát tartalmazza. Ezek a kötetek fontos hozzájárulást jelentenek a közművelődéshez, ám ha intézményi kiadványokként jelennének meg, valószínűleg az olvasók jóval szűkebb köréhez jutnának csak el.

Végül, de nem utolsósorban meg kell említenünk a ***Magyartanítás*** című évente ötször megjelenő folyóiratot: ezt 1992 óta adjuk ki az Oktatási Minisztérium anyagi támogatásával.

Terveink

Tervünk természetesen mindig több van, mint amennyire erőnkől futja, ezért azután nem is tudjuk mindegyiket megvalósítani. Így hát csupán két olyan könyvet említünk meg, amely a 2001. év folyamán biztosan megjelenik. Az egyik Marshall McLuhannek *A Gutenberg-galaxis* című világhírű könyve: ez, bármilyen furcsa is, magyarul még nem olvasható. A másik a 17–18. század fordulóján élt költőnő, Petrőczy Kata Szidónia verseinek a gyűjteménye, a fennmaradt kéziratok füzet fakszimiléjével. Külön kötetben eddig még ezek a versek sem jelentek meg.

Mindenképpen folytatni kívánjuk a felsőoktatási intézményekkel való együttműködésünket, mivel ez kölcsönös előnyöket ígér. Számunkra az előnyös, hogy ily módon értékes kéziratokhoz jutunk, az együttműködő felsőoktatási intézmények pedig a szűkös anyagi lehetőségeik ellenére is színvonalas kivitelű kiadványokhoz — ezt a Trezor Kiadó alacsony rezsiköltsége teszi lehetővé.

A könyvek terjesztése

Minden kiadónak ez a legnagyobb gondja, természetesen nekünk is. A nagyobb, bolthálózattal rendelkező könyvterjesztők ugyan palettájukon tartják a könyveinket, itt azonban a mi néhány tucat kiadványunk elvész a hatalmas kínálatban. A hálózathoz nem tartozó, főleg vidéki könyvesboltokkal már nehezebb a megfelelő kapcsolat kialakítása, de természetesen erre is törekszünk.

Igen fontos formának tartjuk ugyanakkor a *közvetlen értékesítést*. Bár könyvesboltunk nincs, de a kiadó raktárából az egyéni vásárlókat is kiszolgáljuk. Könyveink postai szállításra is megrendelhetők, s megrendelőinknek csak a *tényleges postaköltséget* számítjuk fel — megrendeléseket bármilyen formában elfogadunk (*levélben, telefonon, faxon, e-maillal*), s a megrendeléseket legfeljebb tíz nap alatt teljesítjük.

(Trezor Kiadó, 1149 Budapest, Egressy köz 6. Telefon: 363-0276; fax: 221-6337; e-mail: trezor@mail.matavnet.hu)

